



# OVERWEGEND LATERE ZAAI NA WARME WINTER

Het eerste agrometeorologisch bericht van 2016 brengt duidelijk in beeld wat iedereen aan den lijve ondervond. De winter begon zeer warm. Nadien zorgde de regenval er vooral in het westen voor dat de voorjaarswerkzaamheden vertraging opliepen. – Naar: VITO

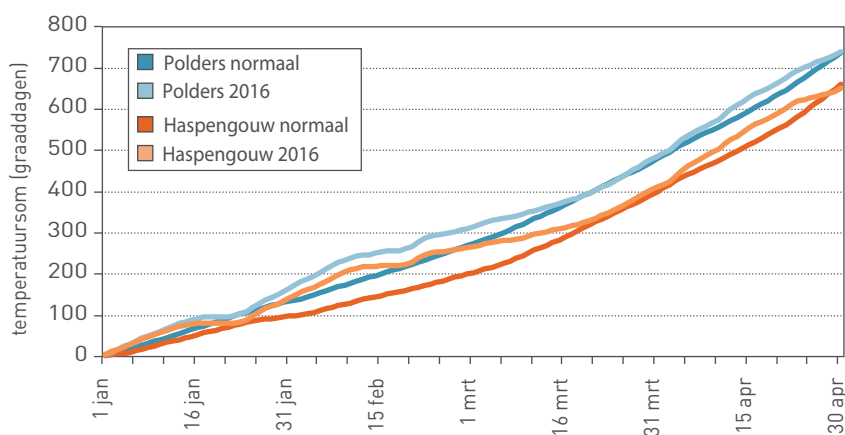
De voorbije winter (december 2015 tot februari 2016) was natter en warmer dan normaal. Als we de periode 1981-2015 als referentieperiode nemen, dan stellen we vast dat de winter van 2016 de tweede warmste winter was na die van 2007. Januari en februari waren iets zachter dan normaal, maar het was vooral in december dat er records werden gebroken. De gemiddelde temperatuur in december lag met 9,6 °C bijna 6 °C hoger dan normaal en overschreed daarmee de vorige recordwaarde – die al dateert van 1934 – met meer dan 2 °C. Opmerkelijk ook was dat de gemiddelde temperatuur in december 2015 bijna 1 °C hoger lag dan de hoogste maandelijkse maximumtemperatuur voor december (gemeten in 2013). Ook op het vlak van de neerslag was de voorbije winter abnormaal. Het was een van de 4 natste winters in Ukkel sinds 1981.

Maart 2016 was een 'normale' maand in Ukkel. Het noordwesten van het land

kreeg echter af te rekenen met overvloedige regenval. Ook in april schommelden de weerparameters rond de normaal. Eind april zorgde de koude periode er wel voor dat de plantengroei vertraagde. Plaatselijk werden de voorjaarswerk-

zaamheden bemoeilijkt door het natte en koude weer.

Figuur 1 toont het verloop van de temperatuursom sinds 1 januari 2016 voor de Polders en Haspengouw. Eind april schommelde de temperatuursom overal



**Figuur 1** Verloop van de temperatuursom (in graaddagen) van 1 januari tot en met 30 april 2016 ten opzichte van de referentie (1988-2015) ] - Bron: KMI & ULg 2016

rond de normaal. De neerslagsom (figuur 2) lag beduidend hoger dan normaal, vooral in het noorden van het land.

### Observaties vanuit de ruimte

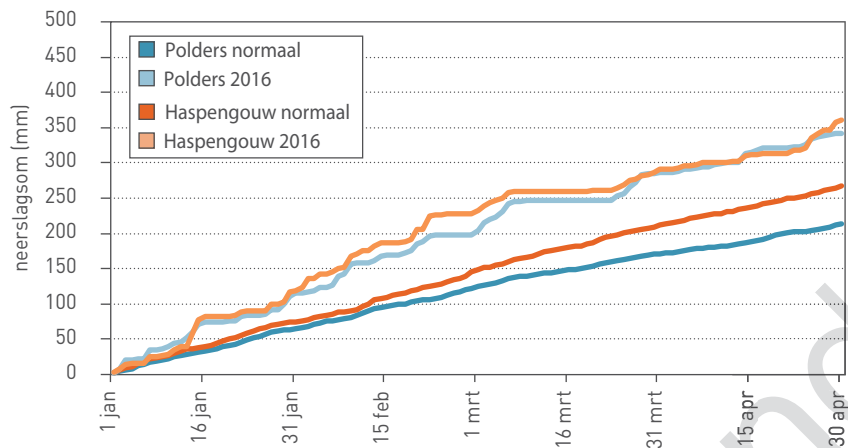
Het erg zachte weer tijdens het najaar en de winter was bevorderlijk voor de groei van de wintergewassen. Dat blijkt duidelijk uit de analyse van de Proba-V-satellietbeelden (figuur 3). In januari en februari 2016 lag de vegetatie-index (fAPAR) over het hele land ruimschoots boven de gemiddelde waarde. In het centrum was die zelfs tot 50% hoger. Het koudere en vooral natte weer dat volgde, zorgde ervoor dat de groei vertraagde en dat de aanleg van de zomerteelten moest worden uitgesteld. In maart en april zien we dan ook dat de index beetje bij beetje daalt om begin mei weer een 'normale' waarde te bereiken.

### Hoe staan onze gewassen ervoor?

**Wintergranen** Het droge weer van september en oktober 2015 was erg bevorderlijk voor de zaai van de wintergranen. Begin oktober startte men zelfs al met

.....  
 Het zachte weer in het najaar en de winter was bevorderlijk voor de groei van de wintergewassen.  
 .....

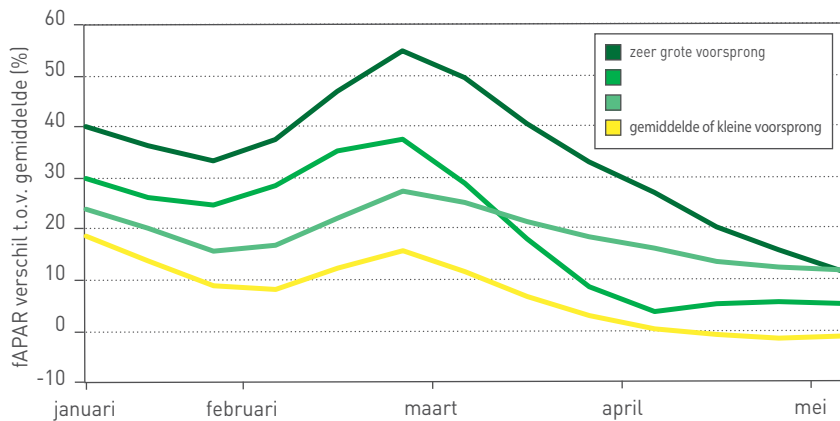
het zaaien van wintertarwe. Bij de komst van de buien, half november, was het grootste deel van het areaal dan ook al ingezaaid. Door de bijzonder hevige regenval moest er gewacht worden tot begin december vooraleer de zaai (voornamelijk van percelen na bieten en cichorei) kon worden voltooid. De opkomst van de granen verliep uiterst gunstig dankzij de uitzonderlijk hoge temperaturen in november en december. Daardoor groeide het gewas goed door. Half januari, toen de temperaturen uiteindelijk zakten tot winterse waarden, waren de granen al goed ontwikkeld. Begin mei bevond de wintergerst zich volgens vzw Cadco op de meerderheid van de percelen in het laatstbladstadium, 'vlagblad zichtbaar' (BBCH 37), terwijl op de overige percelen het vlagblad al uitgerold was (BBCH 39). De wintertarwe bevond zich op dat moment in het tweedeknoopstadium (BBCH 32), een belangrijk groeistadium voor de toepassingen van fungiciden. Op een



**Figuur 2** Verloop van de neerslagsom (in mm) van 1 januari tot en met 30 april 2016 ten opzichte van de referentie (1988-2015) - Bron: KMI & ULg 2016



1 Het zaaien van de maïs werd gehinderd door het koude en natte weer in april. Toch was half mei zowat driekwart van het areaal gezaaid. 2 Planten op te natte bodems kan leiden tot structuurproblemen, wat zich kan laten voelen tijdens droge periodes later op het seizoen.



**Figuur 3** Classificatie van de verschillen van de vegetatie-index (FAPAR) ten opzichte van het gemiddelde (2003-2015) in 4 klassen en evolutie van de verschillen per klasse van 1 januari tot en met 10 mei 2016 (relatief verschil ten opzichte van het gemiddelde) De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt. - Bron: VITO 2016

klein deel van de percelen was het laatste vlagblad al zichtbaar (BBCH 37).

**Suikerbieten** Volgens het KBIVB was op 8 mei 99% van het suikerbietenareaal ingezaaid. De 50-zaaidatum (= 50% van het areaal gezaaid) lag dit jaar rond 15 april, net zoals in 2010. Volgens de statistieken van de laatste 10 jaar was enkel 2008 nog later. De theoretische 50-zaaidatum situeert zich in ons land rond 6 à 7 april.

De bieten die eind april opkwamen vertoonden vrij kleine, lichtgroene of gele kiemblaadjes. Op de eerst gezaaide velden werd een paarse verkleuring van sommige jonge plantjes waargenomen. Dit verschijnsel komt voor bij koude temperaturen. Het aantal planten/ha geteld op de waarnemingsvelden was conform met de norm. Het warme weer van begin mei zorgde echter voor een

doorstart. De bieten die op 20 maart gezaaid werden bevonden zich begin mei in het vierde- tot zesdebladstadium.

**Aardappelen** Het aardappelseizoen komt dit jaar erg traag op gang. Begin mei was ongeveer 90% van het totale areaal van vroege aardappelen en consumptieaardappelen geplant. In het westen van het land werden tijdens het zomerse hemelvaartweekend massaal aardappelen geplant onder goede omstandigheden, meldt Inagro. In sommige regio's, en vooral bij de vroege rassen waar de tijdsdruk meespeelde, gebeurde de aanplant echter onder minder gunstige omstandigheden volgens Fiwap. Planten op te natte bodems kan leiden tot structuurproblemen. Het risico op schade bij een langere droogteperiode later tijdens het seizoen is op dergelijke bodems ook hoger. In de regio's die getroffen werden

door hevige regens en op de zwaardere gronden in het centrum van het land en Henegouwen zijn de plantwerkzaamheden nog niet voltooid. Doordat het planten soms meer dan een maand vertraging oploopt, neemt het risico op kwaliteitsverlies van het pootgoed toe, zeker bij suboptimale bewaaromstandigheden.

Op de meerderheid van de percelen zijn de aardappelen nog niet opgekomen. Daar waar dit wel het geval is, voornamelijk op percelen die eind maart aangeplant werden, duurde de opkomst 5 tot 6 weken. De zeer vroege percelen kunnen plaatselijk schade vertonen ten gevolge van de late vorst tijdens de laatste week van april. Inagro meldt dat al rond 20 april de eerste phytophthora-aantastingen werden waargenomen op afvalhopen.

**Mais** Het CIPF stelde vast dat ook het zaaien van de maïs gehinderd werd door het koude en natte weer in april. Behalve op de zandgronden waren de velden daardoor niet of slecht toegankelijk. Half mei was zowat driekwart van het maïsareaal ingezaaid. Volgens LCV/Hooibeekhoeve gebeurde dit vaak onder minder gunstige omstandigheden. Het bewerken van te natte percelen kan nadelige gevolgen hebben voor de bodemstructuur en het verdere verloop van de teelt. Ondanks het drogere weer van begin mei zijn er percelen die nog steeds te nat zijn en die niet meteen kunnen gezaaid worden. Hoe dit alles zich zal vertalen naar opbrengst toe is nog de vraag. Veel hangt af van het weer tijdens de komende periode. Globaal gezien vertoont de maïsteelt momenteel een achterstand van zo'n 10 tot 14 dagen. ■



Ook dit jaar werden de eerste phytophthora-aantastingen waargenomen op afvalhopen. Dit is een bron van besmetting voor de wijde omgeving.

Dit artikel is gebaseerd op de agrometeorologische berichten van VITO en bespreekt de situatie tot 30 april.